

VIVECA TALLGREN

Tanskaan sotalapsena. Vanhempiansa kuva vierellään Erkki Kalevi Trige toteaa: "On se kummallista, että ihmisessä voi olla kahta kansallistunnetta."

Kaleva, Oulu 16/6-97

"Ensimmäisen puoli vuotta itkin itseni uneen"

VIVECA TALLGREN

RINGSTED "Meillä suomalaisilla sotalapsilla oli kaikilla nimelämme varustettu lappu kaulassa saapuessamme Århusiin. Me-

dät vietiin suureen halliin ja laitettiin riviin pienten pallien päälle ja vastapäätä meitä istuivat tulevat tanskalaiset adoptiovanhempamme. Sitten saapui sisään lotta ja luetteli nimemme

vuoron perään kysyen 'Kuka haluaa hänet?' Se oli kuin ihmis-huutokauppa!", kertoo Erkki Kalevi Trige (s. Heiskala), yksi sotaa pakoon Tanskaan lähetetyistä suomalaislapsista.

Erkki on nyt eläkkeellä oleva majuri ja asuu Ringstedissä noin 60 km etelään Kööpenhaminasta. Hän pitää itseään tanskalaisena, joka on syntynyt Suomessa ja joutunut Tanskaan sodan takia. "En ole pakolainen enkä siirtolainen, enkä pidä siitä, että meitä sotalapsia pidetään siirtolaisina Tanskassa. Tullessani tänne ei ollut lakeja tanskalaiseen yhteiskuntaan integroitumisesta. Minut vain laitettiin tanskalaiseen kouluun ja sinne oli sopeuduttava. Vaihdoin kieltä puolessa vuodessa."

Erkki syntyi ja kasvoi Tampereella. Hänen vanhemmillaan oli heikot mahdollisuudet pitää huolta hänestä, joten hänet lähetettiin Tanskaan vuonna 1942. Hänen isänsä oli tehdastyöläinen ja hänen äitinsä oli loukkaantunut ilmahyökkäyksessä ja hänen kaksi siskoaan työskentelivät lottina.

Niistä noin 5 000:sta Tanskaan saapuneesta sotalapsesta useimmat palasivat kotiinsa sodan jälkeen, mutta osa jäi Erkin tavoin Tanskaan joko sen takia, että kotimaassa ei ollut ketään pitämässä huolta tai olosuhteet olivat liian huonot.

"Päinvastoin kuin useat muut suomalaislapset, minä olen ollut etuoikeutettu. Minun tanskalai-

Suomalaislapset Tanskassa -yhdistys

Suomen itsenäisyyspäivänä viisi vuotta sitten yksi Tanskan suomalaisista sotalapsista, Kai Palomäki-Schmidt teki aloitteen yhdistyksen perustamisesta niille suomalaisille sotalapsille, jotka vielä asuvat Tanskassa.

Etelä-Jyllannin Haderslevissä asuva Palomäki-Schmidt toimii koulun yliopettajana. Hän sai sysäyksen Suomeen Tanskasta palanneen sotalapsen kertoessa, että Helsinkiin

oli perustettu yhdistys suomalaisille Tanskasta palanneille sotalapsille.

Kesän aikana Kai kirjoitti useisiin paikallislehtiin ja sai kootuksi 13 jäsenen ydinjoukon. Kesäkuussa 1993 pidettiin ensimmäinen kokous.

Nykyisin yhdistyksessä on 101 jäsentä, joista suurin osa asuu Länsi-Själlannissa.

Tämänvuotinen vuosikokous pidettiin 14. kesäkuuta Själlandin Korsörissä. (VT)

set adoptiovanhempani olivat sydämellisiä. Kiinnyin eritoten äitiini, joka oli rakastava ja ymmärtäväinen. Isäni työskenteli vientiliikkeessä konttoripäällikkönä, joten taloudellisestikin elimme vakaissa oloissa."

"Jouduin aika pian saapumiseni jälkeen sairaalaan erilaisten puutostautien takia, ja siellä sain ensimmäistä kertaa eläissani maistaa banaania. Se oli yhtä valtava kokemus kuin saada syödä kokonainen löysäksi keitetty muna aamiaiseksi, Suomessa joutui jakamaan kaikki muiden kanssa."

Huolimatta sopeutumisvai-

keuksistaan olivat alkuajat Tanskassa myös jännittäviä. Erkin saapuessa maa oli saksalaisten miehittämä.

"Saksalaiset sotilaat muistuttivat paljon suomalaisotilaita, ja minusta se oli jännittävää. Suuri unelmani oli tulla sotilaaksi. Adoptioisäni, joka näki, että ihailin sotilaita sanoi, että ovathan ne tyylikkääitä sotilaita, muttei heidän pitäisi olla täällä. Sitä en ymmärtänyt alkuunkaan, sillä minun ikäiselleni pojalle miehitys oli jännittävä juttu. Kerran näin vakoojan teloituksen. Mies makasi kadulla ja veri vuosi hänen päästään, ja kansaa kerään-

tyi hänen ympärilleen laulamaan tanskalaista lastenlaulua 'nyt metsästäjäparka on kuollut'. Niin että tanskalaiset eivät ole sen parempia kuin muutkaan fanaatikot, eivätkä suomalaisetkaan, mutta nykyisinhan meillä ei ole mitään syytä tehdä niin."

Erkki on jo vuosia sitten alkanut pitää yhteyttä suomalaisiin sukulaisiinsa, joiden luona hän vierailee noin kerran vuodessa. Hän puhuu siskonsa kanssa saksaa ja muun perheen kanssa englantia, mutta hän ymmärtää myös jonkin verran suomea. Hän on ollut suomen kielen kursseilla Kööpenhaminassa ja ostanut Linguaphone-kielikurssin. Viime kesänä hän osallistui Tampereen kesäyliopiston kielikurssille, mutta hän pitää luonnonmene- telmää tehokkaampana.

Tanskan suomalaisten sotalasten yhdistyksestä Erkki kuuli satumalta paikallisradiosta, ja liittyi jäseneksi. Lukuunottamatta näitä tanskalais-suomalaisia Erkki ei ole kertonut taustastaan kovin monelle.

"Kun vietimme ylioppilaaksitulomme 40-vuotisjuhlaa, kävi ilmi, että tanskalaiset luokkakaverini eivät tienneet minun olevan suomalainen sotalapsi. Kun olin nuori, halusin salata sen. Mutta nyt se ei ole minulle mikään ongelma, sillä olen elänyt traumani läpi. Uskoakseni useilla muilla täällä yhä asuvilla suomalaisilla sotalapsilla on traumansa vielä käsittelemättä. Luulen, että erityisesti naisilla on vaikeaa."